

Siirdemeditisiin – alusteaduste saavutuste rakendamine praktilisse meditsiini

Toomas Asser – TÜ arstiteaduskonna dekaan

Bio- ja infotehnoloogia ning visualiseerimismeetodite areng pakub kiiresti kasvaval hulgal uudseid viise haiguste käsitlemiseks, diagnostikaks ja raviks. Samas ilmneb ka erinevatel põhjustel mahajäämus uute lahenduste jõudmisel kliinilisse kasutusse.

Siirdemeditisiin (ingl *translational medicine*) on Euroopa Liidu 7. raamprogrammi eelisarendatav teadussuund, mille eesmärgiks on luua tingimused uute alusmeditsiini saavutuste valideerimiseks kliinilise teaduse poolt ja selle kaudu nende võimalikult kiireks rakendamiseks kliinilisse praktikasse, tekitades selleks uue ning tõhusamalt toimiva ühenduslüli alusteaduse ja praktilise meditsiini vahele. Vaatamata erinevatele võimalustele riigiti on kõikjal vajadus ning ka võimalus ise käivitada ja ka teha kvaliteetseid kliinilisi uuringuid uute diagnostika- ja ravimeetodite hindamiseks. See suurendab riigi pakutavate tervishoiuteenuste rahvusvahelist konkurentsivõimet ning toetab kindlasti ka kohaliku majanduse arengut. Siirdemeditisiin areng toob kliinilise meditsiini valdkonda uut oskusteavet, mis tagab lõppkokkuvõttes teadlaste ja arstide kvaliteetsema ettevalmistuse ning nüüdisaegsete diagnostika- ja ravimeetodite jõudmise praktilisse meditsiini.

Tõenduspõhisus on tänapäeval põhiliseks kriteeriumiks uute kliiniliste rakendus-

te hindamisel ning selle põhimõtte järgimine eeldab nii tehnoloogilise varustatuse, rahastamisskeemi kui ka teadlike ja professionaalsete meeskondade olemasolu. Eestis on olemas kõik eeldused siirdemeditiini arendamiseks mitmes valdkonnas. Neuroloogilised ja psühhiaatrilised haigused, onkoloogilised ning infektsioonhaigused, verehaigused, südame-veresoonkonnahaigused, insult ning endokriinhaigused vajavad praegu ühiskonna suurte kulutuste tõttu kogu maailmas uusi mõjusamaid lahendusi. Mitmel erialal on Eestis saavutatud rahvusvaheliselt arvestatav tase alusteadustes ning samuti on olemas erialane kliiniline kompetentsus ja töökeskkond.

Eestis on kujunemas uuendusmeelne ettevõtetus. Maarjamõisa linnakus on tänu kliinikumi ja biomeditsiini valdkonna koostööle juba praegu teadust ja ettevõtlust siduv keskkond, kus on kujundatud tingimused innovaatiliste ideede tekkeks ja lahenduste väljatöötamiseks. Siit edasi on tarvis rõõbiti edasi arendada nii laborikeskkonda kui ka kliinilisi rakenduslikke visualiseerimistehnoloogiasid, mis võimaldaks leida uusi lahendusi kliinilistele probleemidele ja looks võimalused uute bioloogiliste ravimite väljaarendamiseks.

Kuigi Eestis praegu veel siirdemeditiini valdkonda teadussuunana ei eksisteeri, on meil olemas potentsiaal olla maailma tipp-tasemel teadusriikide seas ning selleks tuleks meie kompetentsus ka koondada.

Toomas.Asser@kliinikum.ee